NÁLEZ KOVAŘÍKA ISCHNODES SANGUINICOLLIS (PANZER,1793) V ČECHÁCH

(COLEOPTERA ELATERIDAE)

Jan Pavlíček

Vzhledem ke zvýšenému zájmu o čeleď kovaříkovitých (Elateridae), který lze v poslední době mezi entomology zaznamenat, rozhodl jsem se seznámit čtenáře s pozoruhodným nálezem druhu Ischnodes sanguinicollis (Panzer, 1793) ve středních Čechách.

Výše uvedený druh lze označit za široce rozšířený v Evropě, ale vždy vzácně se vyskytující. Je vázán na původní listnaté lesy (Gureva 1978, Freude, Harde, Lhose 1979), kde larvy žijí ve starých, velkých, málo osluněných stromech v trouchu kořenových dutin, spolu s jinými druhy, rovněž vzácných kovaříků (Jagemann 1955, Husler F. a J. 1940).

Ischnodes sanguinicollis (Panzer, 1793) byl jako vzácný druh uváděn v minulosti (Reitter 1911) a vzácný je dosud (Freude, Harde, Lhose 1979).Z našeho území byl v posledních desetiletích hlášen ze Slovenska Gottwaldem (1965). Byl zde sbírán rovněž Olexou (mám dokladový kus ze Zvolena) a dalšími entomology.Z Moravy byl hlášen Volákem (1972) u Brna ze Slavkova, Strejčkem (1973) z Lednice a Šustkem (1974) z Pavlovských kopců.V současnosti je sbírán na Moravě ve větších seriích na více lokalitách (Břeclav, Ladná, Lednice aj.) -viděl jsem řadu exemplářů. Jedná se většinou o jedince nalezené přímo v trouchu nebo vychované z larev. V Čechách byl údajně sbírán na území CHKO Křivolkátsko,dokladový kus jsem neviděl, ale výskyt je pravděpodobný,protože zde byl zjištěn jiný vzácný kovařík - Limoniscus violaceus (Müller, 1843) (dosud nepublikováno).Tyto druhy se dle literárních údajů (Jagemann 1955,Husler F. a J. 1940) vyskytují společně.

Ischnodes sanguinicollis (Panzer, 1793) byl chycen v letu (jeden sameček) dne 2. května 1987 krátce po poledni (13,45 hodin) za dusného počasí před bouřkou, severně od Berouna v dubině na vrchu Ostrý (kota 393). Na témže místě současně poletoval ještě jeden exemplář, který se nepodařilo chytit. Porost,ve kterém byl druh chycen, je starou dubinou na skalnatém podkladě,průměr kmenů dubů zde nepřesahuje 40 cm (převážně dub letní - Quercus robur (L.)), vyrůstají však z mohutných pařezů.

Lokalita je teplá a suchá, v porostu se vyskytuje řada teplomilných a suchomilných rostlin, jako třemdava bílá, tolita lékařská, bělozářka, i keřů jako svída krvavá, růže šípková aj. Na skalách se vyskytuje borovice lesní. Charakter lokality tedy neodpovídá charakteristice Jagemannově (1955). Dle mého soudu je pro vývoj larev rozhodující přítomnost kořenových dutin s příslušným charakterem trouchu. Na vlastním charakteru stanoviště pak nezáleží.

Závěr

V článku jsou uvedeny okolnosti nálezu kovaříka **Ischnodes sanguinicollis** (Panzer, 1793) v Čechách a charakteristika lokality, kde byl nalezen. Jedná se o suchou lokalitu, což je v rozporu s dosud uváděnými skutečnostmi.

Literatura

Freude, Harde, Lhose 1979 : Die Käfer Mitteleuropas. Goecke, Evers Krefeld 1979

Gottwald J., 1965 : Příspěvek k faunistice koleopter muráňského krasu, slovenského krasu a širokého okolí Liptovského Hrádku. Zprávy Čs. spol. entomol. při ČSAV, 2 (1965) : 1 - 4

Gureva E.L., 1978 : Fauna SSSR. Žuki ščelkuny (Elateridae). Nauka Leningrad 1979

Husler F. a J., 1940 : Studien über die biologie der Elateriden. Mitt. Münch. Ent. Ges. 30 (1940) : 343 - 397

Jagemann E., 1955 : Fauna ČSR - 4. Kovaříkovití - Elateridae. ČSAV Praha 1955

Reitter E., 1911 : Fauna Germanica. Die Käfer des Deutschen Reiches. K.G.Lutz. Stuttgart 1911.

Strejček J., 1973 : Nové nebo jinak zajímavé druhy brouků z Čech a Moravy. Zprávy Čs. spol. entomol. při ČSAV. 9 (1973) : 57 - 67

Volák J., 1972 : Brouci z trouchu kaštanu obecného v kolonii mravence Lasius brunneus Latr. Zprávy Čs. spol. entomol. při ČSAV. 8 (1972) : 19 - 24

Šustek Zb., 1974 : Nálezy několika vzácnějších brouků z Jižní Moravy. Zprávy Čs. spol. entomol. při ČSAV. 10 (1974) : 83

Adresa autora :

RNDr. Jan Pavlíček, Kopeckého 925, 266 01 Beroun 2.